

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRIỆU ĐỨC PHƯỢNG

NÂNG CAO VAI TRÒ CỦA HỘI NÔNG DÂN
TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN BA CHẾ, TỈNH QUẢNG NINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRIỆU ĐỨC PHƯỢNG

**NÂNG CAO VAI TRÒ CỦA HỘI NÔNG DÂN
TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN BA CHẾ, TỈNH QUẢNG NINH**

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 60.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. Bùi Minh Vũ

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: toàn bộ nội dung, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ ở một học vị nào.

Mọi sự giúp đỡ cho tôi để thực hiện luận văn đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được ghi rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Triệu Đức Phụng

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành được luận văn Thạc sĩ “ *Nâng cao vai trò của Hội Nông dân trong xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh*”, ngoài sự nỗ lực, cố gắng của bản thân, tôi còn nhận được rất nhiều sự giúp đỡ, dạy bảo tận tình của các thầy, cô giáo, các cơ quan, đơn vị, các tổ chức và cá nhân trong suốt quá trình thực hiện đề tài.

Tôi xin trân thành, bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới Giáo sư, Tiến sĩ Bùi Minh Vũ, người thầy đã rất tâm huyết, tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy, cô giáo của trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh - Đại học Thái Nguyên, Phòng Đào tạo bộ phận Sau đại học - trường Đại học KT&QTKD đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Lãnh đạo Sở Nông nghiệp & Phát triển Nông thôn, Ban xây dựng Nông thôn mới, Hội Nông dân tỉnh Quảng Ninh, Huyện ủy, HĐND, UBND, Phòng Nông nghiệp & Phát triển nông thôn, Phòng Tài Chính - Kế hoạch, Ban chỉ đạo xây dựng Nông thôn mới, Hội Nông dân huyện Ba Chẽ, Đảng ủy, HĐND, UBND, Ban quản lý xây dựng nông thôn mới, Hội Nông dân các xã Lương Mông, Thanh Sơn, Đồn Đạc đã cung cấp số liệu thực tế và các thông tin cần thiết để tôi hoàn thành luận văn này.

Cuối cùng, tôi xin trân thành cảm ơn đồng nghiệp, bạn bè, cùng toàn thể gia đình, người thân đã động viên, chia sẻ khó khăn, động viên, khích lệ tôi trong suốt thời gian học tập và nghiên cứu thực hiện đề tài.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2015

Tác giả

Triệu Đức Phụng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC BẢNG.....	vii
DANH MỤC HÌNH, HỘP	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
3. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu của đề tài	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận văn	3
5. Kết cấu của luận văn	4
Chương 1: CÁC LUẬN CỨ KHOA HỌC VỀ VAI TRÒ CỦA HỘI NÔNG DÂN TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI	5
1.1. Cơ sở lý luận	5
1.1.1. Các khái niệm cơ bản về nông thôn, phát triển nông thôn, xây dựng nông thôn mới và tổ chức Hội Nông dân.....	5
1.1.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến vai trò của Hội nông dân trong xây dựng nông thôn mới.....	7
1.2. Cơ sở thực tiễn	10
1.2.1. Kinh nghiệm ở Việt Nam về vai trò của Hội Nông dân trong xây dựng nông thôn mới.....	11
1.2.2. Bài học kinh nghiệm rút ra sau nghiên cứu về vai trò của Hội Nông dân trong xây dựng nông thôn mới ở các địa phương.....	25
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	27
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	27
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	27
2.2.1. Phương pháp thu thập tài liệu, số liệu	27
2.2.2. Phương pháp xử lý số liệu	29
2.2.3. Phương pháp chuyên gia	29
2.2.4. Phương pháp phân tích	29

2.3. Hệ thống các chỉ tiêu sử dụng trong nghiên cứu.....	30
2.3.1. Chỉ tiêu đánh giá các nguồn lực phục vụ phát triển kinh tế - xã hội và đời sống của nhân dân trong huyện	30
2.3.2. Chỉ tiêu đánh giá hiệu quả phản ánh vai trò của Hội nông dân trong quá trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Ba Chẽ.....	30
Chương 3: THỰC TRẠNG VỀ VAI TRÒ CỦA HỘI NÔNG DÂN TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI Ở HUYỆN BA CHẼ, TỈNH QUẢNG NINH.....	32
3.1. Đặc điểm tình hình của huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	32
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên	32
3.1.2. Điều kiện Kinh tế- Xã hội	35
3.1.3. Đặc điểm vùng nghiên cứu.....	45
3.2. Khái quát thực trạng xây dựng nông thôn mới ở huyện Ba Chẽ	46
3.2.1. Công tác triển khai xây dựng nông thôn mới của huyện Ba Chẽ.....	46
3.2.2. Ban hành các văn bản điều hành chương trình xây dựng nông thôn mới của huyện	49
3.2.3. Phát huy dân chủ trong xây dựng nông thôn mới	50
3.3. Thực trạng vai trò của Hội Nông dân trong xây dựng nông thôn mới ở huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	52
3.3.1. Vai trò của Hội Nông dân trong tuyên truyền, vận động xây dựng nông thôn mới	54
3.3.2. Vai trò của Hội Nông dân trong tham gia thành lập Ban quản lý xây dựng nông thôn mới.....	59
3.3.3. Vai trò của Hội Nông dân trong tham gia thảo luận chiến lược phát triển nông thôn mới.....	60
3.3.4. Vai trò của Hội nông dân trong lập kế hoạch và quy hoạch xây dựng nông thôn mới	63
3.3.5. Vai trò của Hội Nông dân trong việc phát triển kinh tế ở nông thôn.....	67
3.3.6. Vai trò của Hội Nông dân trong huy động nguồn lực để xây dựng nông thôn mới	77
3.3.7. Vai trò của Hội Nông dân trong công tác giám sát xây dựng nông thôn mới....	80
3.3.8. Vai trò của Hội Nông dân trong nghiệm thu và quản lý sử dụng các công trình	81

3.3.9. Các yếu tố ảnh hưởng đến vai trò của Hội Nông dân trong xây dựng nông thôn mới.....	83
3.4. Đánh giá chung về vai trò của Hội Nông dân trong xây dựng nông thôn mới ở huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	87
3.4.1. Kết quả đạt được.....	87
3.4.2. Những tồn tại hạn chế.....	88
3.4.3. Bài học kinh nghiệm rút ra trong quá trình triển khai xây dựng nông thôn mới	91
Chương 4: PHƯƠNG HƯỚNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO VAI TRÒ CỦA HỘI NÔNG DÂN TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BA CHẼ, TỈNH QUẢNG NINH	92
4.1. Quan điểm về xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh	92
4.2. Phương hướng, mục tiêu xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh đến năm 2020.....	92
4.3. Một số giải pháp nhằm nâng cao vai trò của hội nông dân trong xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Ba Chẽ, tỉnh Quảng Ninh.....	93
4.3.1. Giải pháp về tuyên truyền giáo dục chính trị tư tưởng.....	93
4.3.2. Giải pháp về nâng cao vai trò, trách nhiệm của Hội Nông dân.....	94
4.3.3. Giải pháp về tổ chức tham gia thực hiện một số tiêu chí xây dựng nông thôn mới	98
4.3.4. Giải pháp về xây dựng củng cố tổ chức Hội vững mạnh	99
4.3.5. Giải pháp về tăng cường phối hợp giữa Hội Nông dân với chính quyền và các tổ chức đoàn thể.....	100
4.4. Một số kiến nghị.....	100
4.4.1. Đối với Đảng, Nhà nước	100
4.4.2. Đối với địa phương.....	101
4.4.3. Đối với Hội Nông dân	101
4.4.4. Đối với người dân.....	101
KẾT LUẬN	102
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	104
PHỤ LỤC	106

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

NTM	Nông thôn mới
XDNTM	Xây dựng nông thôn mới
BQL	Ban quản lý
BCĐ	Ban chỉ đạo
BQL XDNTM	Ban quản lý xây dựng nông thôn mới
BCĐ XDNTM	Ban chỉ đạo xây dựng nông thôn mới
HND	Hội Nông dân
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1. Ma trận SWOT	30
Bảng 3.1. Hiện trạng sử dụng đất huyện Ba Chẽ.....	34
Bảng 3.2. Tương quan giữa chuyển dịch cơ cấu lao động và cơ cấu kinh tế huyện Ba Chẽ giai đoạn 2009-2013	37
Bảng 3.3. Giá trị sản xuất và giá trị tăng thêm của các ngành kinh tế huyện Ba Chẽ qua các năm 2011 - 2014	40
Bảng 3.4. Chuyển dịch cơ cấu các ngành kinh tế huyện Ba Chẽ trong các năm 2011 - 2014.....	41
Bảng 3.5. Tăng trưởng kinh tế ngành nông lâm nghiệp thủy sản huyện Ba Chẽ trong ba năm 2011 -2014.....	42
Bảng 3.6. Cơ cấu kinh tế ngành Nông Lâm nghiệp Thủy sản huyện Ba Chẽ trong các năm 2011-2014	42
Bảng 3.7. Tình hình sản xuất Công nghiệp - Tiểu thủ công nghiệp giai đoạn 2011 - 2014 của huyện Ba Chẽ.....	43
Bảng 3.8. Tình hình kinh tế - xã hội của 3 xã trong vùng nghiên cứu của huyện Ba Chẽ	45
Bảng 3.9. Ban chỉ đạo xây dựng nông thôn mới huyện Ba Chẽ	47
Bảng 3.10. Các kênh thông tin đến với nông dân về xây dựng Nông thôn mới trên địa bàn huyện Ba Chẽ.....	57
Bảng 3.11. Kết quả tham gia Ban Quản lý xây dựng nông thôn mới ở 3 xã huyện Ba Chẽ.....	60
Bảng 3.12. Tiến trình hoạt động của xây dựng hạ tầng kinh tế - xã hội trong xây dựng nông thôn mới huyện Ba Chẽ	61
Bảng 3.13. Tỷ lệ cán bộ Hội Nông dân tham gia các cuộc họp ở 3 xã được điều tra huyện Ba Chẽ	62
Bảng 3.14. Hội Nông dân tham gia lập kế hoạch phát triển kinh tế trong xây dựng nông thôn mới Huyện Ba Chẽ	63
Bảng 3.15. Hội Nông dân tham gia công tác xây dựng quy hoạch trong xây dựng nông thôn mới huyện Ba Chẽ.....	66
Bảng 3.16. Số lớp đào tạo, tập huấn do Hội Nông dân tổ chức phục vụ cho xây dựng nông thôn mới ở huyện Ba Chẽ.....	68
Bảng 3.17. Số cán bộ, hội viên nông dân tham gia tập huấn ứng dụng kỹ thuật vào trong sản xuất xây dựng nông thôn mới ở huyện Ba Chẽ trong năm 2014	70
Bảng 3.18. Số hộ nông dân vay vốn thông qua tổ tín chấp do Hội Nông dân quản lý (dự nợ đến 31/10/2014) tại 3 Xã nghiên cứu.....	74

Bảng 3.19. Phong trào thi đua “nông dân sản xuất kinh doanh giỏi” huyện Ba Chẽ trong các năm 2011 - 2014.....	76
Bảng 3.20. Hội Nông dân tham gia đóng góp xây dựng nông thôn mới trên địa bàn 3 xã huyện Ba Chẽ	78
Bảng 3.21. Hội Nông dân vận động nông dân 3 xã nghiên cứu huyện Ba Chẽ đóng góp đất đai xây dựng Nông thôn mới	79
Bảng 3.22. Hội Nông dân vận động nông dân 3 xã huyện Ba Chẽ đóng góp công lao động xây dựng các công trình hạ tầng nông thôn	80
Bảng 3.23. Kết quả cán bộ, hội viên của Hội Nông dân 3 xã điều tra huyện Ba Chẽ tham gia Ban giám sát xây dựng nông thôn mới	81
Bảng 3.24. Công tác quản lý và sử dụng tài sản của Ủy ban nhân dân xã , tổ chức đoàn thể và người dân huyện Ba Chẽ trong xây dựng nông thôn mới.....	82
Bảng 3.25. Phân tích ma trận SWOT.....	85